

Medicinstudenter kräver:

Gör läkarutbildningen mer vetenskaplig!

För att öka vetenskapligheten på de svenska läkarutbildningarna måste metodikutbildning prioriteras högre. Ett förslag är att införa en fyra veckor lång kurs, enligt dansk modell. Kursen bör innefatta vetenskapsteori, epidemiologi och grundläggande statistik, skriver läkarstuderandena Gustaf Edgren och Karin Rystedt.

GUSTAF EDGREN
läkarstuderande termin 2

KARIN RYSTEDT
läkarstuderande termin 5; båda vid Karolinska institutet, Solna
karinrystedt@hotmail.com

II Kunskapens snabba omsättning innebär att dagens läkare ständigt måste ompröva och förnya sin kunskap. För att välja rätt läkemedel och behandlingsmetoder måste en läkare ha förmåga att utifrån ett vetenskapligt perspektiv granska nya forskningsresultat. Därför borde vetenskapsteori och forskningsmetodik vara givna delar av läkarutbildningen för alla studenter och inte bara för dem med ett uttalat forskningsintresse. Det är en brist att utbildningen inte tillhandahåller kunskap om de vetenskapliga metoder som är nödvändiga för såväl studenter som praktiserande läkare.

Oceanen av kunskap

Läkarutbildningen exponerar studenten för stora mängder faktakunskap, men inte de verktyg som behövs för att sälla bland och kritiskt granska dessa. Oceanen av kunskap blir svårnavigerad för den som saknar hjälpmedel. I Högskoleverkets utvärdering från 1997 lyfts core curriculum fram som ett verktyg för att prioritera i den växande kunskapsmas-

san [1]. Core curriculum är en lista över de kunskaper den blivande läkaren förväntas ha. Själva har vi haft stor användning av core curriculum för att sälla i informationsflödet. Risker är dock att man som student inte övar tillräckligt på självständig bedömning eftersom behovet av att själv ta ställning minskar.

Integritet

Vi är övertygande om att metodkunskap är av stort värde under läkaryrkets livslånga lärande. Dels för att bättre kunna möta välinformerade och pålästa patienter, men framför allt när man som läkare ska upprätthålla sin integritet gentemot läkemedelsbolagen. Hur behåller man som läkare sin självständighet om man inte har förmågan att urskilja ren propaganda från viktiga forskningsresultat?

Hur är läget?

I programbeskrivningen för läkarutbildningen på Karolinska institutet uppges att »vetenskapsteori ingår som en integrerad del både av den teoretiska och praktiska undervisningen« [2]. Än så länge känner vi inte igen vår utbildning i den beskrivningen och ändå har vi gjort projektarbeten där vi förväntas kritiskt granska vetenskapligt material. Möjligheten att få undervisning i forskningsmetodik är förbehållen den bråkdel stu-

denter som antagits till läkarprogrammet med forskningsinriktning. För övriga återstår att självmant söka forskarskolor och sommarkurser. Problemet är att vi förväntas kunna använda metoder som vi inte undervisas i! Det är som om läkarstudenten antas ha en medfödd förmåga till vetenskaplig granskning.

Andra utbildningar

Till skillnad från de flesta andra högre utbildningar saknar läkarutbildningen examensarbete och återkommande metodkurser. Ett examensarbete garanterar i sig inte vetenskaplighet, men avsaknaden ger en indikation om var läkarutbildningen står. Nämnvärt är att sjuksköterskestudenterna vid Karolinska institutet har mer schemalagd undervisning i vetenskaplig metodik än läkarstudenterna [3].

En sökning på de svenska läkarutbildningarnas webbsidor visar att bara Umeås och Linköpings läkarstudenter har schemalagda studier i t ex medicinsk vetenskapsteori. Landets största medicinska fakultet, Karolinska institutet, hamnar långt efter.

Att höja blicken till andra länder ger en grannare vy. I Köpenhamn har läkarstudenterna bland annat fyra veckors metodikundervisning under den tredje terminen. Den innefattar grundläggande statistik och epidemiologi [4]. Motsvarande moment ryms i Norge i den obligatoriska *examen philosophicum*, en studieförberedande termin med bland annat vetenskapsteori och statistik [5].

Förslag

För att öka vetenskapligheten på de svenska läkarutbildningarna måste me-

Till skillnad från de flesta andra högre utbildningar saknar läkarutbildningen examensarbete och återkommande metodkurser.

För att kunna navigera i oceanen av kunskaper behöver läkarstudenterna hjälpmedel i form av metodkunskaper. (Illustration av Jacques Devlaux, 1500-talet.)

FOTO: BRIDGEWAN ART LIBRARY/IBL

todikutbildning prioriteras högre. Ett förslag är att införa en fyra veckor lång kurs, enligt dansk modell. Kursen bör innefatta vetenskapsteori, epidemiologi och grundläggande statistik, men behöver inte ge några omfattande detaljkunskaper. Jämfört med dagsläget skulle relativt små förändringar i kursplanen kunna ha stor effekt på framtida läkares metodkunskaper.

Det vore en fördel om kursen schemaläggs så tidigt i utbildningen att den kommer före det första större projektarbetet. Viktigt är även att ämnet fortlöpande tas upp och löper som en vetenskaplig strimma genom hela utbildningen. Låt programbeskrivningens fina formuleringar om vetenskapsteori bli något mer än bara fina formuleringar!

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.

Referenser

1. Läkarutbildningen i Sverige – hur bra är den? Stockholm: Högskoleverket, 1997. Högskoleverkets rapportserie 1997; 29 R: 1-160.
2. Karolinska institutet: Programbeskrivning, läkarutbildningen: http://info.ki.se/education/2002/PGMLaeKAR_se.html
3. Karolinska Institutet: Sjuksköterskeprogrammet: http://edu.ki.se/programs/nurse/sjukskoterskeprogrammet_se.htm
4. Köpenhamns Universitet: The New Medical Curriculum: <http://www.sund.ku.dk/Engelsk/Medicine/newmedcur.doc>
5. Universitetet i Oslo: Examen Philosophicum: <http://www.uio.no/sthb/exphilfac/studieplan/exphil/presentasjon.html>

Replik:

Den nuvarande studieplanen är under omprövning

Både en tidig vetenskaplig skolning och ett individuellt fördjupningsarbete finns med i programkommitténs riktlinjer för dess arbete med en ny studieplan för läkarutbildningen vid Karolinska institutet, svarar Dag Linnarsson.

DAG LINNARSSON

professor, vice ordförande i programkommittén för läkarutbildning vid Karolinska institutet

Dag.Linnarsson@fyfa.ki.se

De två läkarstuderandena Gustaf Edgren och Karin Rydstedt tar upp en central och mycket aktuell aspekt på läkarutbildningen, nämligen hur en läkare skall lära sig att hantera det stora medicinska informationsflödet för att bäst gynna patienternas intressen. Den frågan ställer man sig idag på de flesta av världens högskolor, och det är en drivkraft för omdaning av läkarutbildningen. Målsättningen är att förmedla ett vetenskapligt synsätt på medicinska kunskaper.

Omprövning pågår

Vid Karolinska institutet finns insikten om att universitetets höga vetenskapliga profil inte automatiskt resulterar i att dess grundutbildningar genomsyras av ett vetenskapligt synsätt. Detta tillsammans med insikten om många andra viktiga förändringar av det medicinska landskapet har lett oss till att ompröva nuvarande studieplan för läkarutbildning.

Vid Karolinska institutet finns insikten om att universitetets höga vetenskapliga profil inte automatiskt resulterar i att dess grundutbildningar genomsyras av ett vetenskapligt synsätt.

Många krafter verkar för närvarande i denna process: ett förslag om ny studieplan med många radikala grepp lades fram häromåret och blev, trots att den inte genomfördes som sådan, startpunkten för ett fortsatt arbete. Den av de nya tankarna i Studieplan 2000 som främst väckte anklag, var den om ett fördjupande projektarbete som ett led i att skapa ett vetenskapligt förhållningssätt under studierna.

Fördjupningsarbete och tidig skolning

Programkommittén för läkarutbildning anser dock att detta inte räcker, utan att ett individuellt fördjupningsarbete måste paras med andra inslag tidigt under utbildningen av den typ som Gustaf Edgren och Karin Rydstedt efterfrågar.

Sålunda finns både en tidig vetenskaplig skolning och ett individuellt fördjupningsarbete med i Programkommitténs för läkarutbildning riktlinjer för dess arbete med en ny studieplan. Glädjande nog är det flera krafter inom Karolinska institutet som drar i samma riktning; grupper vid både Huddinge sjukhus och Karolinska sjukhuset samt en mycket aktiv studentgruppering.

Vi som arbetar med dessa frågor inom Karolinska institutet är tacksamma för det stöd som vi nu får genom det genomtänkta och välformulerade inlägget. •

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.